

Výroční ceny České koksárenské společnosti za rok 2004 uděleny

Výkonná rada České koksárenské společnosti se na svém zasedání dne 18. května 2005 jednomyslně usnesla o udělení výročních cen České koksárenské společnosti za rok 2004.

Za celoživotní přínos oboru koksárenství se cena uděluje

➤ Ing. Vladimíru Stuchlíkovi CSc.

➤ Ing. Květoslavu Vojtovičovi

Náš kolega Ing. Vladimír Stuchlík CSc se narodil v dubnu roku 1933 v Orlové. Po maturitě nastoupil ke studiu na Vysoké škole báňské v Ostravě, kde se jako žák prof. Koziny věnoval oboru koksárenství. Promoval v roce 1957. Svoji odbornost si dále zvyšoval ve vědecké aspirantuře, kde v roce 1964 svým vědeckým pojednáním o smršťování uhelně-koksové hmoty dosáhl vědecké hodnosti kandidáta technických věd. Po studiu nastoupil do Nové huti, kde se zabýval vědecko-výzkumným řešením řady naléhavých otázek, spojených s tehdy mohutným rozmachem koksovny. Z té doby jsou známy jeho výzkumné zprávy, pojednávající o kvalitě uhlí a hodnocení jejich jakosti, jeho rozhodující podíl při zavádění a uplatňování moderní petrografické analýzy uhlí a také budování odpovídajících laboratoří, vybavovaných postupně nejmodernější instrumentální technikou. To se osvědčilo zejména při posuzování dodávek koksárenských uhlí ve vztahu ke kvalitě vyrobeného koksu. Zvláště výrazně se Ing. Stuchlík prosazoval ve funkci vedoucího koksárenského výzkumu, kde působil od roku 1989 do roku 1996. Zde byla z jeho iniciativy zavedena série zkušebních testů jakosti koksu, která se zejména v poslední době vyjadřovala NSC ukazateli v podobě CSR a CRI. Dále lze zmínit i ověření Sabelova postupu, bubnové zkoušky ASTM, jeho významný podíl na hodnocení petrologických vlastností koksu, stupně anizotropie a dalších.

Veškerá tato činnost předznamenala jeho soustavný odborný růst, kde v roce 1968 získal vědecký stupeň IIa a v roce 1991 vědecký stupeň I s predikátem *vedoucí vědecký pracovník*. Své zkušenosti a poznatky z výzkumné činnosti předával koksárenské veřejnosti v podobě publikací, kde presentoval celkem 112 statí, 33 přednášek na odborných shromážděních doma i v zahraničí. Spolupracoval s odbornými institucemi u nás i v zahraničí, připomeňme spolupráci s VŠB, s IChPW, plodné konsultace s firmou Dasfos a další. I po ukončení své aktivní činnosti se Vladimír Stuchlík nadále zajímá o dění v oblasti tepelného zpracování uhlí.

Nesporný celoživotní přínos kolegy Stuchlíka pro rozvoj koksárenského oboru vedly výkonnou radu ČKS k jednomyslnému stanovisku – udělit jmenovanému výroční cenu za rok 2004. K poděkování za vykonanou práci připojujeme i naše upřímné blahopřání.

Ing. Květoslav Vojtovič se narodil v srpnu roku 1934 v Ostravě. Školní léta strávil v Prostějově, kde na reálném gymnasiu maturoval v roce 1952. Poté nastoupil na Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze, kde v roce 1957 ukončil svá studia promocí u prof. Riedla v oboru plynárenství a koksárenství. První odborné poznatky ovšem získával již na prázdninových brigádách na koksovně Svoboda, což se stalo nezvratným motivem jeho celoživotního zájmu o náš obor, kterému posléze věnoval všechny své síly a schopnosti. Nabyté znalosti začal laureát rozvíjet v projekční organizaci Hutního projektu Frýdek-Místek při řešení technických otázek nejen československého a posléze českého koksárenství. Zde pracoval s výjimkou jednoho roku stráveného na koksovně ČSA až do ukončení své aktivní

činnosti. Jeho orientace na problematiku chemické výroby v koksovárnách, spolupráce s Ing. Formandlem, získávání zkušeností při projekci, při kontrolních měřeních v provozech koksoven zejména na benzolce, při odsiřování koksárenského plynu a také v oblasti čištění odpadních vod, soustavná a odpovědná práce předznamenaly jeho renomé vynikajícího odborníka, uznávaného u nás i v zahraničí.

Ing. Květoslav Vojtovič je spoluvůrcem modernizace chemických výroby prakticky všech našich koksoven s důsledným uplatňováním zásad tvorby a ochrany životního prostředí, což se projevilo i v rasantním snížení celkových emisí při výrobě koksu. Při tom je potřeba vyzvednout i jeho hluboké teoretické znalosti, které až do dnešní doby předává svým spolupracovníkům, na odborných shromážděních a v četných vědecko-technických dokumentech a publikacích.

Spolu s Ing. Vladimírem Šebelíkem rozvíjel spolkovou činnost v tehdejší koksárenské skupině ČsVTS, působil zde dlouhou dobu jako tajemník, po roce 1970 se dále věnoval práci jak ve VTS tak i později v České koksárenské společnosti. Všichni si dobře pamatujeme jeho odborná vystoupení při šíření osvěty v kruhu koksářů, jeho typický projev, vedený snahou co nejvíce danou problematiku objasnit. Veskrze vzdělaný člověk se vedle své rodiny věnuje svému koníčku – jednomu z nejušlechtlejších – muzicírování. Nelze nezpomenout jeho poctivý přátelský přístup ke kolegům, zájem o pokrok a vyhraněný smysl pro odpovědnost .

Výše uvedené skutečnosti se staly základem pro udělení výroční ceny ČKS panu Ing. Květoslavu Vojtovičovi jako důkaz ocenění jeho celoživotního přínosu pro obor koksárenství. Výkonná rada ČKS je přesvědčena, že toto ocenění je uděleno laureátovi po zásluze a vyslovuje mu poděkování za vykonanou práci. K udělení výroční ceny upřímně blahopřejeme.

/Výkonná rada ČKS/

JUBILEA

Připomínáme, že v období od posledního vydání Listů ČKS oslavili významné životní jubileum naši členové:

Ing. Lukosz Kazimír	5.12.	50 let
Ing. Mokroš Petr	5.12.	50 let
Ing. Michálek Jan	26.12.	60 let
Škapa Karel	24.1.	60 let
Ing. Kochanski Ulrich	3.3.	50 let
Blahuta Josef	16.3.	50 let
Ing. Stonawski Josef	11.1.	50 let
Stankovič Vlastimil	11.4.	65 let
Ing. Stošek Erich	11.4.	60 let
Ing. Stuchlík Ladislav	12.4.	65 let

Jubilantům dodatečně srdečně gratulujeme a přejeme jim do dalších let pevné zdraví, osobní pohodu a hodně chuti a elánu do další práce.

/Výkonná rada ČKS/

62. zasedání Evropského koksárenského výboru v Ostravě

Ve dnech 25.-27. května 2005 se v Ostravě konalo 62. zasedání Evropského koksárenského výboru (European Coke Committee - ECC). Toto zasedání bylo pro nás o to významnější, že se jednalo o vůbec první oficiální setkání členů ECC v České republice a že organizaci zasedání zajišťovala Česká koksárenská společnost.

Úvodem je vhodné připomenout, že Evropský koksárenský výbor je organizace, která sdružuje koksárenské odborníky z evropských zemí vyrábějících koks. Funguje na základě vzájemné důvěry bez systému psaných zákonů, ale podle schválených a respektovaných pravidel. Hlavním cílem působení ECC je pak neustálé zvyšování úrovně koksárenských technologií a ekonomiky výroby cestou výměny informací a zkušeností. Evropský koksárenský výbor vznikl v roce 1971 a jeho prvního zasedání se zúčastnilo 13 koksářů z 6 zemí Západní Evropy. V polovině roku 2004 měl ECC celkem 33 řádných členů ze 14 evropských zemí. Tito členové tak reprezentují všechny státy EU (25), ve kterých se koks vyrábí.

Na programu 62. zasedání ECC byla pravidelná jednání pracovních skupin ECC Data Exchange Group a ECC Environmental Working Group, technická část hlavního jednáního dne se pak týkala rozvojových a investičních záměrů koksoven. Pravidelnou součástí každého zasedání je i exkurze účastníků na koksovnu hostitelské firmy. To umožňuje každému členu ECC seznámit se s posledním stavem technologie na té či oné koksovni a zprostředkovat tak informace i koksovnám, které jako reprezentant dané země zastupuje. Ani v tomto případě nebyla učiněna výjimka a účastníci zasedání měli možnost navštívit koksovnu Mittal Steel Ostrava a.s., přestože tato společnost zasedání ECC nepořádala.

Třídenního jednání se zúčastnilo celkem 30 koksárenských odborníků z Belgie, České republiky, Finska, Francie, Holandska, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Španělska, Švédska a Velké Británie, výjimečně chyběli kolegové z Itálie a Slovenska. Českou koksárenskou společnost na jednáních zastupovali Ing. Vladislav Machek, Ing. Jindřich Křištof a Ing. Viktor Stískala, který je zároveň členem ECC. Z českých zástupců byl dále přítomen Ing. Rostislav Kunčický z koksovny Mittal Steel Ostrava a.s.

V hlavní části technického programu zaznělo celkem 14 přednášek přinášejících informace o aktuálních směrech investičního a technického rozvoje koksoven jednotlivých členských států ECC. České koksárenství prezentovala bohužel pouze jediná přednáška s názvem „Rozvojové a investiční záměry koksovny Mittal Steel Ostrava a.s.“. Tato skutečnost byla pro účastníky zasedání určitým zklamáním, a to i přes velmi dobrou úroveň české prezentace, protože bývá pravidlem, že pořadatelská země se představuje v plné síle. Navíc se o zbývajících českých koksovnách dobře ví a plány do budoucna se tvoří nejen na koksovnách.

Nosné jednací téma bylo vzhledem k situaci na světovém trhu nadmíru aktuální, protože Evropský koksárenský výbor má své poslání a význam i v rámci evropského ocelářského sektoru a to zejména proto, že vysokopecní způsob výroby surového železa, který se bez koksu neobejde, zůstane v Evropě se svým asi 60% podílem dominantním procesem při výrobě oceli. ECC má za úkol srovnávat úroveň koksárenství v jednotlivých členských zemích s cílem zdokonalit technologii a environmentální výkon koksoven a to při současném snižování nákladů v rámci vyšší konkurenceschopnosti ocelářského průmyslu. A tento úkol

se naplňuje právě organizováním pravidelných zasedání s nezbytnou výměnou informací a zkušeností z každodenního koksářského života, které jsou o to významnější, že se získávají v různých společnostech, v různých podmínkách a s různými technologiemi.

A jak dopadlo první „české“ zasedání Evropského koksářského výboru? Podle spokojenosti všech účastníků a i dle mého osobního názoru na výbornou, a to zejména díky pečlivé přípravě ze strany České koksářské společnosti. Ta sice má dostatečné zkušenosti z organizování podobných profesních akcí, nicméně význam ostravského zasedání ECC vyžadoval maximální pozornost. Z živého zájmu koksářských expertů o současný stav koksovny v Mittal Steel Ostrava a.s., aplikované technologie a její další vývoj lze pak již jen potvrdit, že je stále co zlepšovat a že koksářství je i nadále živý obor, který si zasluhuje stejné pozornosti jako se dostává jiným výrobním odvětvím.

/V. Stískala/

Z NAŠICH KOKSOVEN

Výměna předloh na KB č. 3 Koksovny Jan Šverma OKD, OKK a.s.

Ve dnech 25.4. až 11.5.2005, tj. v 17–ti denní výluce koksářské baterie KB, č.3 byla realizována výměna předloh na A i B bloku této KB. Akce byla provedena ve spolupráci týmu pracovníků OKD, OKK, fy JANEX (Polsko) a Hutního projektu Frýdek-Místek.

Tato výluková oprava byla provedena po téměř dvouleté přípravě, ve které byly rovněž připraveny pracovní postupy a podklady pro provedení celé akce. Ta proběhla následovně:

- 23.4.2005 od noční směny až po ranní směnu 25.4.2005 bylo provedeno postupné snížení výroby koksu a odstavení KB mimo odsávání do výlukového stavu,
- 25.4.2005 bylo předáno spol. JANEX pracoviště na zabezpečené KB včetně inertizovaných předloh,
- firma JANEX. zabezpečovala výměny předloh nepřetržitě ve 12-ti hodinových směnách,
- kontrola udržování stanoveného tepelného režimu a těsnosti KB č.3 byla zabezpečována po celou dobu akce ve spolupráci provozu KJŠ s tepelně-technickou divizí Hutního projektu Frýdek-Místek a.s.,
- příprava a kontrola provozování chemické části provozu KJŠ jen na KB č.4, zejména provozování odsíření koksářského plynu, byla zabezpečována ve spolupráci provozu KJŠ a specialistů Hutního projektu Frýdek-Místek, a.s.,
- řídicím týmem byla prováděna denní koordinace činnosti pracovníků zabezpečujících výměnu předloh a související opravy se zaměřením na zkrácení celé výluky,
- výměny obou předloh i související opravy KB č.3 byly ukončeny ve zkráceném termínu, tj. o 4 dny dříve oproti plánu,
- zkoušení a tlakování předloh a jejich převzetí k opětovnému uvedení KB č.3 do provozu bylo provedeno dne 11.5.2005.

S výměnou předloh bylo současně provedena revize a oprava stoupaček s navazujícími částmi potrubí a armatur, vodních uzávěrů stoupaček; provedena revize části obou odsávacích potrubí včetně polnic, oprava příslušných ocelových konstrukcí a výměna

elektrozařízení a zařízení MaR na předlohách. Velmi špatný stav demontovaných částí původních předloh plně potvrdil oprávněnost rozsahu provedených oprav KB č.3.

V době výluky na KB č.3 byly prováděny i opravy na souvisejících částech chemických provozů (hrubá kondenzace), výměna kolejnic vodicího vozu KB č.3 a uzávěrů uhelné věže této KB. Výluky bylo využito i k údržbě na dopravních cestách a zařízeních koksové služby.

V průběhu výluky KB č.3 nebyly na KJŠ shledány ani řešeny žádné nepředpokládané technické problémy. Těsnost těsnících prvků vlastní KB č.3 byla udržována pomocí regulace a omazování jednotlivých uzlů. Teplota zdiva topných kanálů uprostřed KB byla udržována na teplotě kolem 1 000 °C, krajní kanály na teplotě kolem 770 °C.

Po provedených kontrolách všech komor bylo konstatováno, že kvalita zdiva je dobrá bez větších trhlin. Ve dvou problémových komorách došlo k uvolnění malých částí zdiva z předcházejících oprav a blokování tlačných koksových hranolů. Před dalším obsazováním byly torkretovány podklenbové prostory jednotlivých komor. KB č.3 najela na režimovaný výkon tj. 22 komor za směnu dne 15.5.2005.

Lze konstatovat, že stav zdiva byl udržen na úrovni před provedenou výlukou a že ani po 17-ti denní výluce se na zdivu neprojeví větší závady. V době najíždění 11.5.2005 ani den po najetí tj. 12.5.2005 komín KB č.3 nevykazoval žádné viditelné emise.

Chemická část provozu KJŠ, zejména odsíření koksárenského plynu, byla provozována na spodní hranici výkonu a kontrolována ve spolupráci se specialisty Hutního projektu Frýdek-Místek. Pro řádnou funkci turbodmychadla o výkonu 44 000 m³/hod. byly po celou dobu v provozu celkem tři ochozová potrubí koksárenského plynu.

/A.Pryček/

50 let Instytutu Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrzu

Základním cílem polského hospodářství v padesátých letech minulého století bylo maximální urychlení industrializace státu. Hlavní odvětví – těžba a zpracování surovin si vynutily také rozvoj technologických postupů pro efektivní využití zejména uhelných zásob. Díky osobní iniciativě zástupců tehdejšího ministerstva hutnictví byl založen Institut pro zkoumání efektivního využití uhlí. Jeho prvním ředitelem se stal Stefan Rosiński. Jako sídlo bylo určeno město Zabrze. Mezi prvními zaměstnanci ústavu byli předváleční odborníci v oblasti zpracování uhlí. Pro mladé nástupce byla založena filiálka „Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe“. Z hlediska technického vybavení bylo úsilí směřováno na vývoj řady pilotních zařízení včetně údržbářského zázemí. V 70. letech v období energetické krize se institut začal více zajímat o energetické a chemické zpracování uhlí.

V 80. letech došlo k opětovné změně hlavních témat výzkumných aktivit. Byl zahájen projekt zušlechťování uhlí. V jeho rámci byla mezi jinými zprovozněna v poloprovozním měřítku instalace pro výrobu ekologického paliva „Ecocoal“. Konec 80. let byl poznamenán krizí v hutních oborech a Institut byl tímto děním silně ovlivněn. Z části své kapacity začal správně směřovat do oblasti „proekologických“ aktivit. V současné době růstu potřeb investičních akcí v oblasti koksárenství se vrací částečně ke klasické koksárenské problematice.

V roce 2004 došlo k reorganizaci, díky které vznikly tři hlavní jednotky:

Centrum akreditovaného zkoušení, Centrum technologických inovací a Oddělení strategie rozvoje.

V současné době je Institut začleněn do evropských organizací kde se aktivně podílí na řešení mnoha významných evropských výzkumných projektů. Je potřeba připomenout, že zde působili známí odborníci jako Henryk Zielinski, Julian Nadziakiewicz, Jerzy Jastrzebski a další, jejichž práce jsou podnes oceňovány pro svůj zásadní přínos v oblasti chemie a zpracování uhlí.

Zaměření ústavu je velmi široké, významné úspěchy např. zaznamenali při přípravě sorbentů, v oblasti přípravy formovaného koksu, chemických produktů karbonizace – zde zejména průmyslového uhlíku. K významným složkám práce Institutu patří osvětová činnost, především představovaná redakční a ediční působností v časopisech Koks-Smola-Gaz, posléze pak Karbo. IChPW se stal také pořadatelem řady odborných shromáždění na mezinárodním fóru.

Souhrnně si svojí cílevědomou seriózní prací vydobyl vysoké odborné renomé, to se logicky stalo východiskem pro mnohé mezinárodní výzkumné projekty. Díky nejen geografické, ale i osobní blízkosti došlo k velmi úzké spolupráci pracovníků IChPW s našimi odborníky ve sféře výzkumu i projekce.

I my přicházíme s upřímným blahopřáním našim polským kolegům u příležitosti padesátin Instytutu chemicznej przeróbki wegla a vyslovujeme poděkování za přínos oboru, za účinnou pomoc při řešení našich problémů, za mnohá osobní přátelství. Do dalších let přejeme pracovníkům Institutu pevné zdraví, nové pracovní úspěchy, tvůrčí invenci a vytrvalost v nepřetržitém boji o místo pro uhlí, které mu po zásluze neotřesitelně patří.

/S. Czudek, M.Kaloč/

Fachtagung Kokereitechnik 2005

V prostorách Rellinghausu fy RAG v Essenu se ve dnech 22.-23.dubna uskutečnilo každoroční odborné a společenské setkání německých koksářů „Fachtagung Kokereitechnik 2005“. Spolupořadatelům – Verein Deutscher Kokereifachleute e.V, Kokereianlagebau a Kokereiausschuss – se tradičně podařilo zorganizovat důstojné jednání v příjemném prostředí moderní budovy s odpovídajícími prostory k jednání i kuloárovým setkáním. Cca 160 účastníků - mezi nimi i 5 českých členů VDK - vyslechlo ve dvou půldnech 11 přednášek ve 4 tématických blocích.

Na závěr prvního dne jednání byly jako každoročně uděleny výroční ceny VDK a to tzv. Förderpreis pro mladé koksáře a Koker-Medaile za zásluhy o rozvoj oboru.

Citelné omezení výzkumných a vývojových kapacit v Německu v poslední době má za následek, že tradiční konference už několik let není věnována jednomu tématu, ale je směsicí přednášek nejrůznějšího zaměření. Ani jedna se však nezabývala něčím, co by mohlo být označeno za alespoň dílčí technologickou inovaci v oboru. Spíše byla prezentována nová interpretace starých témat nebo obecné pohledy na problematiku výroby koksu (např. „Obchod s emisemi CO₂ z pohledu koksoven“ autorů z Wirtschaftsvereinigung Düsseldorf).

Na rozdíl od loňského setkání, jež bylo zcela ve znamení euforie nad neočekávaným extrémním růstem poptávky po metalurgickém koksu a tím vyvolaným strmým růstem cen, letos již vzhledem k aktuální situaci na trhu převládala střízlivější atmosféra. Proto překvapila informace o záměru otevřít nový důl a postavit navazující novou koksovnu na okraji Ruhrgebietu, která byla oznámena v přednášce „Výroba a potřeby koksu – pravdivý pohled na realitu“ (kolektiv autorů ze Stahlinstitu VDEH, Arceloru a Uhde).

Zajímavým přiblížením inovace pro Evropany zatím nedostupné techniky Heat-Recovery byla přednáška specialistů firmy Uhde o možnostech použití pěchovaného provozu v této technologii. Podle autorů se jedná o rozšíření možností využití tohoto, především rozvojových zemích žádaného způsobu výroby koksu.

Zpestřením druhého dne konference byla přednáška penziovaného ředitele koksovny Prosper o výsledku činnosti klubu historie při VDKV. Klobouk dolů před množstvím dokumentů a fotografií, které shromáždili, utřídili a přepracovali do přehledné digitální sestavy na CD. Bohužel, cédečko na kterém je řada skutečně zajímavých dokumentů i z dávnější historie německého koksárenství, není určeno k prodeji.

Sněmování uzavřel šéf koksárenské divize firmy Uhde Dr. Rainer Worberg, jehož slova jen dokreslovala současnou nejistotu v koksárenské branži, kde v posledních létech dochází k poměrně radikálním zvrátům v poptávce a následně cenách koksu.

Na závěr si dovoluji uvést jednu skutečnost, které si musí povšimnout každý tuzemec, který se jednání německých koksářů zúčastní. Je to pozornost, která je věnována jednání ze strany účastníků. Není to jen všeobecně známá typická německá dochvilnost, ale především ukázněnost při sledování přednášek a plná účast v sále při přednáškách. Ke kuloárovým rozhovorům v předsálí jsou využívány pouze občerstvovací pauzy a hlavně společenský večer po skončení prvního dne jednání.

/A. Magera/